

AGNAR MYKLE (1915-1994)

Agnar Mykle er en av Norges litterære gåter. Fortsatt stilles det for alvor spørsmål om hvorvidt han var en genial forfatter eller en ytterst skrivefôr skildrer av seksuell utfoldelse. Plagierte han den legendariske Thomas Wolfe, eller var de to bare på helt parallelle spor i litteraturen? Det blir neppe gitt noen svar på disse problemstillingene, men det som står klart er at da Mykle debuterte som en moden mann, 33 år gammel, var det med et stilsikkert språk, en gjennomarbeidet form og et fast grep på novellekunsten. En ny novellesamling, om enn ikke av samme kvalitet, fulgte fire år senere. Men i mellomtiden hadde han gitt ut sin første roman og røpet et stort episk talent. Det som imidlertid fremfor noe annet huskes av folk flest, er "Mykle-saken". "Sangen om den røde rubin" ble stort sett godt mottatt, men mange kritikere hadde sterke innvendinger mot de åpenhjertige erotiske skildringene og bruken av levende og gjenkjennelige modeller fra Bergen og Handelshøyskolen. Påtalemyndighetene anla sak mot Mykle og Gyldendal, representert ved direktør Harald Grieg. I første omgang fant Oslo byrett boka utuktig, mens forfatter og forlag ble frifunnet på grunn av at de hadde vært i god tro. Usolgte eksemplarer av "Rubinen" ble inndratt. Etter behandling i Høyesterett ble boken under sterk tvil erklært "ikke utuktig", og de tiltalte ble frifunnet.

For Mykle var rettssaken en så stor belastning at det fikk varig innvirkning på hans liv og forfatterskap. Han trakk seg helt tilbake fra all sosial omgang, og det meste av det han skrev etterpå ble liggende ubearbeidet. I 1997-1999 utkom en del av dette stoffet i tre bind, i utvalg ved Gordon Hølmebakk.

Når det gjelder sjeldenhetsgraden av Mykles bøker, er det kanskje "Lasso rundt fru Luna" som er vanskeligst å finne i pene eksemplarer med vareomslag, men "Sangen om den røde rubin" følger kloss etter. "Taustigen" er uvanlig i innbundet stand. Prisene er blitt nokså høye etter hvert, "Sangen om den røde rubin" ble betalt med snau 15.000 kroner inklusive salær på Cappelenauksjonen i desember 2005. Svært sjeldne er også en del "småskrifter" som vi har ført opp etter Norsk Bokfortegnelse, vi har aldri sett noen av dem.

Den store, offisielle biografien om Mykle er skrevet av Anders Heger og utkom i 1999, tittelen er "Agnar Mykle. Et diktet liv". I denne finnes en komplett bibliografi, som også omfatter alle avis- og tidsskriftartikler.

AGNAR MYKLES FØRSTEUTGAVER:

- 1948: Taustigen. Noveller. Dreyer
Innbinding: Omslag, tegnet av Chrix Dahl.* Sjirtingryggbind.
- 1951: Morgen i appelsingult. En makaber spøk om et alvorlig tema i 2 akter. Tiden.
Innbinding: Omslag, tegnet av Sverre Pettersen.
- 1951: Tyven, tyven skal du hete. Roman. Tiden.
Innbinding: Omslag, tegnet av Finn Havrevold. Strieryggbind. I en del eksemplarer er foromslaget medbundet.
- 1952: "Jeg er like glad" sa gutten. Noveller. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Jørleif Uthaug. Sjirtingryggbind. I noen eksemplarer er for- og bakomslag medbundet. Det er to varianter av ryggen på forlagsbindet:
A. Med svart forfatternavnefelt og et mørkere grønt tittelfelt.
B. Med lysegrønt forfatternavnefelt og lysegrønt tittelfelt.
- 1954: Lasso rundt fru Luna. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Sjirtingryggbind. I noen eksemplarer er for- og bakomslag medbundet.
Det er to varianter av omslaget:
A. Tegnet av Georg Barsgård.
B. Det finnes også en heftet spesialutgave, forhåndssendt til bokhandlere og personale.
- 1954: Dukke-teater! Sammen med Jane Mykle. (Med erratalapp løst vedlagt). Gyldendal.
Innbinding: Omslag, fotokomposisjon.
Dukke-teater er blitt utgitt i en annenutgave (1 9 6 7) som avviker fra førsteutgaven. Denne har et kort forord til 2.-utgaven av Agnar Mykle og essays av Arne og Bjørg Mykle. Boken utkom, i likhet med førsteutgaven, kun heftet.
- 1956: Sangen om den røde rubin. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Leif Lorentzen.* Sjirtingryggbind. I noen eksemplarer er for- og bakomslag medbundet.

- 1958: Kors på halsen. Historier i utvalg. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind. I noen eksemplarer er for- og bakomslag medbundet.
- 1965: Rubicon. 1. del av Roman. Gyldendal.
Innbinding: Hellsjirtingbind.
Det er to varianter av omslaget:
A. Typografisk.
B. Det finnes også en heftet spesialutgave, forhåndssendt til bokhandlere og personale.
- 1967: Largo. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Kari Nordby. Hellsjirtingbind. I noen eksemplarer er for- og bakomslag medbundet.

Norsk Bokfortegnelse nevner i tillegg følgende skuespill:

- 1948: "Kjære avdøde". Enakter av Stanley Houghton - bearbeidet og oversatt av Agnar Mykle. Arbeidernes Opplysningsforbunds teateravdeling.
Innbinding: Omslag, typografisk (?).
- [1948]: "Tipp, og verden er din!" En diskusjon på scenen. Etter et originalutkast av Helge Schult. Arbeidernes Opplysningsforbunds teateravdeling. Serien "Saken på spissen". Nr. 1.
Innbinding: Omslag, typografisk (?).
- 1948: "Enn om hele verden tok ferie?". En samtalesketsj av Helge Schult. Bearbeidet for amatørscenen av Agnar Mykle. Arbeidernes Opplysningsforbunds teateravdeling. Serien "Saken på spissen". Nr. 2.
Innbinding: Omslag, typografisk (?).
- 1948: Betal skatten med glede! En diskusjon på scenen. Etter et hørespill av Arild Feldborg. Arbeidernes Opplysningsforbunds teateravdeling. Serien "Saken på spissen". Nr. 3. Fire og en halv sides forord av Mykle.
Innbinding: Omslag, illustrert.

Endelig nevner vi to småtrykk:

- 1948: Mykle redigerte i 1948 Masken. Medlemsblad for teatergrupper tilsluttet A.O.F.-teatret. Bladet utkom med bare ett nummer på 4 blad.
- 1950: Vi klapper i hendene. Program til jule- og nyttårsfest for barn. Arbeidernes Opplysningsforbunds teateravdeling.

Etter Agnar Mykles død er utgitt:

- 1997: Mannen fra Atlantis. Brev og annen prosa. Med et forord av Gordon Hølmebakk. Gyldendal.
Innbinding: Pappbind med vareomslag, designet av Kristin Stephansen-Smith.
- 1998: Alter og disk. Brev og annen prosa. Gyldendal.
Innbinding: Pappbind med vareomslag.
- 1999: En flodhest på parnasset. Brev og annen prosa. Gyldendal.
Innbinding: Pappbind med vareomslag.
- 2001: Kjære Lille Moff. Reisebrev fra Amerika. Med et etterord av Arne B. Mykle. Illustrasjoner av Hans Normann Dahl. Gyldendal.
Innbinding: Pappbind med vareomslag tegnet av Dahl.
- 2006: Dukketeater underveis. Familien Mykle og norsk dukketeater. Stiftelsen Modums Blaafarveverk.
Innbinding: Pappbind pålimt glanset fotografisk omslag.
Inneholder første utgivelse av "Ali Baba og de førti røverne" samt to brev om dukketeater.

- 2012: Mykle og Bergen. Redaksjon og innledning ved Willy Dahl.
Bodoni Forlag.
Innbinding: Pappbind med vareomslag (fotokomposisjon av Jo Gjerstad).
Inneholder tekster 1945-48.
- 2015: Hjemme hos Smørbukk. Julegaven fra Afrika, Gjete Kongens harer, Robin Hood, Doktor Faustus og djevlene, Ali Baba og de førti røverne. I redaksjon ved og med etterord av Anne Helgesen.
Vidarforlaget. I serien Drama for barn – teaterets sjel, nr. 5.
Innbinding: Pappbind med vareomslag.
- 2015: Fyrstikkeleken. Morgen I appelsingult, Mannen som visste hva han gjorde, Smørbukk på skolen.
I redaksjon ved og med etterord av Anne Helgesen.
Vidarforlaget.
Innbinding: Pappbind med vareomslag.